

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดำเนินการสอนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนหลักสูตรครุ ศาสตร์มหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ในปัจจุบันคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 100 คน และนักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 35 คน นักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถ้าระดับปริญญาโทโดยส่วนใหญ่เป็นครู ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาเอก ประกอบด้วยครู ศึกษานิเทศน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ สังกัดวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยพยาบาล

ในการจัดหลักสูตรนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาได้จัดทั้งรูปแบบการทำวิทยานิพนธ์ ที่ต้องดำเนินการทำวิจัยในรายวิชานี้ จำนวน 12 หน่วยกิต สำหรับรูปแบบการค้นคว้าอิสระนักศึกษาต้องดำเนินการทำวิจัยในรายวิชานี้จำนวน 6 หน่วยกิต ซึ่งการดำเนินการทำวิจัยทั้งรายวิชาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระ มีทั้งความเหมือนกันและความต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยทั้ง 2 แบบ นักศึกษาจะต้องดำเนินการให้ครบกระบวนการของการวิจัย แต่ในความต่างกัน รายวิชาวิทยานิพนธ์จะกว้างกว่า เช่น ปริมาณของเนื้อหา การเพิ่มเทคนิคในงานวิจัย หรือเทคนิคในการพัฒนาสื่อ เป็นต้น

การดำเนินการจัดทำการศึกษาวิจัยในรายวิชาวิทยานิพนธ์ หรือรายวิชา การค้นคว้าอิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโทจะต้องบูรณาการความรู้จากหลาย ๆ วิชา เช่น การพัฒนาสื่อ การวิจัย เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษามีปัญหาหลายประการในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ มีความคิดว่าการวิจัยนั้นยาก และไม่รู้ว่าจะเริ่มต้น ณ จุดใด การไม่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยส่งผลให้ไม่มีความมั่นใจในตนเองที่จะดำเนินการ ภาวะการณ์ที่ผู้เรียนเองมีงานประจำส่งผลให้มีเวลาน้อยในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้นักศึกษาที่ดำเนินการทำวิจัยในรายวิชาทั้งวิทยานิพนธ์ หรือรายวิชา การค้นคว้าอิสระ เกิดความล่าช้าในงานวิจัย ส่งผลให้สำเร็จการศึกษาช้าตามไปด้วย

จากสภาพการณาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชา วิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ จำเป็นต้องปรับรูปแบบการสอน เพื่อให้ศึกษาระดับปริญญาโท มีความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย การใช้รูปแบบกิจกรรม “ที่สอนน้อง” จึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม โดยใช้ศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบ และประเมินงานของศึกษาระดับปริญญาโท เนื่องจาก การที่คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยนักศึกษาในระดับปริญญาเอก ที่ผ่านการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทมาแล้ว และยังได้เรียนรายวิชา วิทยาการวิจัยขั้นสูงจึงถือว่าเป็นมีความรู้ ความเข้าใจในการวิจัย การพัฒนาสื่อนวัตกรรม พอสมควร

รูปแบบกิจกรรม “พี่สอนน้อง” ใช้หลักการตามทฤษฎีการเรียนรู้มีส่วนร่วม เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งการสอนซ่อมเสริมและการสอนเนื้อหาความรู้ใหม่ บทบาทของพี่ (ผู้สอน) ต้องมีความเสียสละเวลา ตั้งใจช่วยเหลือประสานงานกับผู้สอน บันทึกผล การเรียนและรายงาน ทั้งต่อผู้สอนและน้อง (ผู้เรียน) ที่สำคัญคือไม่ตำหนิน้อง (ผู้เรียน) ที่ยังไม่เข้าใจหรือ อ่อน บทบาทของน้อง (ผู้เรียน) ต้องตรงต่อเวลา ตั้งใจปฏิบัติและเรียนรู้จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ ไม่แสดง กิริยาต่อต้านหรือตำหนิผู้สอน และมีน้ำใจช่วยจัดเก็บเอกสาร แบบฝึก และพื้นที่ใช้งาน (สุภาณี เสงศรี, 2553)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษาในระดับปริญญาโทสามารถดำเนินการวิจัย โดยมีพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา ตรวจสอบงาน ประเมินงานให้มีความเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมรูปแบบนี้ จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ เกิดเครือข่าย เกิดความรู้สึที่ดี ๆ ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาโท ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการวิจัย และนักศึกษาระดับปริญญาเอกก็มีประสบการณ์มากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประยุกต์ใช้กิจกรรมพี่สอนน้อง ในการดำเนินการวิจัยตามรายวิชาวิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามกิจกรรมพี่สอนน้อง .

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยชั้นเรียน ในรายวิชาวิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ มีรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 รุ่น ได้แก่ รุ่นที่ 4, 5, 6, และ 7 จำนวนนักศึกษา 100 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 รุ่น โดยวิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ รุ่นที่ 4 จำนวน 22 คน เนื่องจากเป็นที่รุ่นลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ
2. ระยะเวลา

เดือน มิถุนายน 2554-เดือนมีนาคม 2555
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมพี่สอนน้อง ในการดำเนินการวิจัยตามรายวิชาวิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความก้าวหน้าทางการเรียน และความพึงพอใจของผู้เรียน

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชุมคณะนักศึกษาระดับปริญญาโท กลุ่มเป้าหมายเพื่อชี้แจงแนวทางการทำวิจัย โดยใช้กิจกรรมแบบพี่สอนน้อง และกำหนดบทบาทของความเป็นน้องที่เหมาะสม

4.2 ประชุมคณะนักศึกษาระดับปริญญาเอก เพื่อขอความร่วมมือ และชี้แจงแนวทางการทำวิจัยโดยใช้กิจกรรมแบบพี่สอนน้อง ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และกำหนดบทบาทของความเป็นพี่ที่เหมาะสม

4.3 กำหนดปฏิทินการดำเนินการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโทแต่ละคน และกำหนดรายชื่อนักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 3-5 คน เป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

4.4 ประชุมคณะนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกร่วมกัน เพื่อชี้แจงแนวทางการทำวิจัย ปฏิทินการดำเนินการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโทแต่ละคน และรายชื่อนักศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 3-5 คน ที่เป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาระดับปริญญาโท

4.5 ติดตามผลการดำเนินงานและสรุปผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ปฏิทินการดำเนินงาน กิจกรรมพี่สอนน้อง แบบวัดความก้าวหน้าทางการเรียน
2. พี่สอนน้อง หมายถึง การจัดให้รุ่นพี่ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้คำแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นักศึกษารุ่นน้องระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ความก้าวหน้าในการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ลงทะเบียนรายวิชา วิทยานิพนธ์ และรายวิชา การค้นคว้าอิสระ และได้รับคำแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญจากนักศึกษารุ่นพี่ ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความก้าวหน้าในการวิจัยในรายวิชาที่ลงทะเบียน
4. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกลงของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยวัดค่าเป็นคะแนนจากการทำแบบประเมินความพึงพอใจทางการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ มีความก้าวหน้าในการเรียน
3. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่อผู้สอนรายอื่น ๆ ต่อไป